

τοῦ κ. Ν. Κρητικοῦ. Ὁ χάρτης οὗτος συνετάγη κατόπιν ὑπολογισμοῦ τοῦ βαθμοῦ σεισμικῆς ἐπενεργείας ἐπὶ κανονικῶν ἐκ κοινῆς λιθοδομῆς ἢ ἐξ ὀπτοπλίνθων κτιρίων κατὰ τὴν κλίμακα Sieberg εἰδικῶς ἀσχοληθέντος καὶ καθορίσαντος αὐτὴν πειραματικῶς κατὰ τὸ ἔτος 1937.

Ὁ χάρτης οὗτος παριστᾷ περιοχὰς κατατεταγμένας εἰς βαθμοὺς σεισμικῆς ἐπενεργείας,

Ἦτοι: Περιοχὰς 1ης Κατηγορίας. Ἀβλαβῶν σεισμικῶν δονήσεων.	
» 2ας » Ἐλαφρῶν βλαβῶν κτιρίων.	
» 3ης » Μετριῶν βλαβῶν κτιρίων.	
» 4ης » Βαρειῶν βλαβῶν κτιρίων (έτοιμόρροπα).	
» 5ης » Μερικῶν καταρρέσεων κτιρίων.	
» 6ης » Ὀλικῶν καταρρέσεων κτιρίων.	

Δι' ἐρυθρῶν κύκλων παρίστανται εἰς τὸν αὐτὸν χάρτην τὰ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς σεισμικὰ κέντρα τῶν πλέον καταστρεπτικῶν σεισμῶν.

Διὰ τὴν χάραξιν τῶν μεταξὺ τῶν περιοχῶν διαχωριστικῶν γραμμῶν διαφόρων βαθμῶν σεισμικῆς ἐπενεργείας ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψει, πλὴν τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν σεισμῶν καὶ τῆς θέσεως τῶν ἐπικέντρων, ἰδίᾳ τῶν καταστρεπτικῶν ἐξ αὐτῶν, ἡ τεκτονικὴ κατασκευὴ τῆς χώρας καὶ ἡ γεωλογικὴ σύστασις αὐτῆς.

Ὁ χάρτης τοῦ καθηγητοῦ κ. Ν. Κρητικοῦ, παρέχων πᾶσαν χρήσιμον σεισμικὴν πληροφορίαν διὰ τεχνικὰς κατασκευάς, ἀποβαίνει πολύτιμος δι' ἡμᾶς τοὺς τεχνικοὺς καὶ διὰ τὰς τεχνικὰς κρατικὰς ὑπηρεσίας.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ.—Συμβολὴ πρὸς ἐπιστημονικὸν κανονισμόν τῆς νεοελληνικῆς ὀρθογραφίας*, ὑπὸ Ἰωάννου Καλιτσονάκη.

Πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν, τῷ 1931, εἶχε ζητήσῃ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις (ἐγγράφα τοῦ Ἐπιμετροῦ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἀπὸ 25 Μαΐου 1931 ὑπ' ἀριθμ. 30408 καὶ ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου 1931 ὑπ' ἀριθμ. 73599) τὴν γνώμην τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηναίων περὶ τῆς νεοελληνικῆς ὀρθογραφίας, κυρίως τῆς δημώδους γλώσσης ἀλλ' ἐν πολλοῖς καὶ τῆς καθαρευούσης, «διὰ τὴν καθοδήγησιν τῶν συγγραφέων τῶν διαφόρων βιβλίων τῆς δημοτικῆς, πρὸς τερατισμὸν τῆς γλωσσικῆς ἀναρχίας, ἣτις ἐπικρατεῖ εἰς τὰ εἰς χεῖρας τῶν μαθητῶν παρεχόμενα βιβλία». Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηναίων συμμορφουμένη πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Κυβερνήσεως, ἄλλως τε καὶ διότι θεωρεῖ ἐν ἐκ τῶν κυρίων καθηκόντων τῆς τὸν κανονισμόν τῆς ὀρθογραφίας τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης καὶ τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτεραν ἐξάλειψιν τῆς ὀρθογραφικῆς ἀναρχίας καὶ συγχύ-

* Ἀνακοίνωσις κατὰ τὴν Συνεδρίαν τῆς 13ης Ὀκτωβρίου 1938.

σεως, ὥρισεν ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ τότε Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας Δημητρίου Αἰγινήτου καὶ τῶν Κωνσταντίνου Ἀμάντου, Γεωργίου Ἀναγνωστοπούλου, Ἰωάννου Καλιτσουνάκη καὶ Ἀχιλλέως Τζαριζάνου, ἦτις συνέταξε σύντομον ὀρθογραφικὸν διάγραμμα. Δὲν γνωρίζω ἀκριβῶς ἂν τοῦτο ὑπεβλήθη ἐπίσημως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, εἰς τὰ Πρακτικά τῆς Ἀκαδημίας δὲν ἐδημοσιεύθη, περιῆλθεν ὅμως εἰς τὴν δημοσιότητα¹. Ὑφ' οὗ μωρφὴν ἐξηλήθεν ἐκ τῶν συνεδριῶν τῆς ἐπιτροπῆς ἀνεδημοσιεύθη (μετὰ τινων, ὀλίγων, προσθηκῶν) ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου Γεωργίου Ἀναγνωστοπούλου εἰς τὸ περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθογραφίας ἄρθρον του εἰς τὸν 10^{ον} τόμον τῆς «Μεγάλῃς Ἑλληνικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας» (σ. 716-717)². Τὸ ὀρθογραφικὸν τοῦτο διάγραμμα ἐμελέτησα ἐκ νέου ἐσχάτως³, ἐτροποποίησα, ἐπὶ ἔτι ἢ συνεπλήρωσα αὐτὸ εἰς τινὰ σημεῖα του ἐπωφελέστερον κατ' ἐμὴν γνώμην, ὁδηγὸν ἔχον τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ ἡμετέρα νεοελληνικὴ ὀρθογραφία δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ πάντοτε, καὶ τὴν ὥρα καὶ εἰς τὸ μέλλον, νὰ παραμείνῃ κατ' ἐξοχὴν ἱστορικὴ, νὰ ἔχη λοιπὸν ὡς κανόνα καὶ γνώμονα τὴν ἀρχαίαν καὶ ἔνδοξον παράδοσιν. Πρὸς ταύτην πρέπει νὰ συμμορφωθῇ καὶ κατευθύνῃ ὅσον εἶναι δυνατὸν λογικὸν καὶ σύμφωνον μὲ τὴν ἐξέλιξιν τῆς γλώσσης, τὰς ὁδηγίας καὶ ἐνεργείας του ὁ ἐπιζητῶν ὁμοιομορφίαν τινὰ καὶ ὀρθότητα εἰς τὴν γραφὴν τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης, κυρίως τῆς ὁμιλουμένης. Διότι περὶ τῆς γραφομένης δὲν

¹ Νέα Ἑστία, 14, 1933, ἀριθ. 157, σ. 686-690. Ἐφημερὶς Ἐθνός, 18 Ἰουνίου 1933. Τὸ διάγραμμα τοῦτο ὑπὸ τινων μὲν ἐκρίθη ἐπιδοκιμαστικῶς, ὑπ' ἄλλων δὲ ἐπεκρίθη εἰς τινὰ αὐτοῦ σημεῖα, χωρὶς νὰ προταθῶσι λύσεις τῶν δυσκολιῶν. Ἀπόπειραι λύσεων τῶν περιπλοκῶν τούτων προβλημάτων ἐγένοντο ὑπὸ τινων, ἀλλὰ εἶναι λύσεις καταστρεπτικαί, αἵτινες θὰ ἔφερον διάσπασιν εἰς τὴν παράδοσιν τῆς ἡμετέρας γλώσσης. Κατ' ἀκολουθίαν ἦσαν ἀσύμφοροι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι αἱ τοιαῦται λύσεις περιεῖχον καὶ ἀντιφάσεις, καὶ αἱ ἐξαίρέσεις συνεσώρευοντο ἐπὶ ἄλλων ἐξαίρέσεων. Δὲν θὰ ἐδίσταζον νὰ συζητήσω περὶ πάντων τούτων μὲ ἐπιστήμονας καλῆς πίστεως καὶ ἐπιθυμοῦντας τὴν διὰ τῆς συζητήσεως διαλεύκανσιν τῶν ζητημάτων τούτων τῆς γλώσσης μας, οὐχὶ δὲ χαριεντιζομένους ἢ καὶ ἀφελῶς πονηρευομένους.

² Βιβλιογραφίαν σχετικὴν πρὸς τὸ ζήτημα βλέπε ἐκεῖ ἐν σ. 717 καὶ 727. Πρβλ. καὶ ΜΑΝΟΛΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ, Ἡ Ἀκαδημία καὶ τὸ Γλωσσικὸ ζήτημα, ἐν Νέα Ἑστία, 1933 καὶ ἰδιούτως. Ἀναγραφὴν τῶν μέχρι τοῦ 1928 γενομένων σπουδαιοτέρων καὶ μνείας ἀξίων μελετῶν ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν ὑπ' ἐμοῦ διασκευασθεῖσαν δευτέραν ἔκδοσιν τῆς μικρᾶς γραμματικῆς τῆς δημοτικῆς ἡμῶν γλώσσης ὑπὸ Α. ΤΗΜΒ ἐν τῇ συλλογῇ Göschen (ἀρ. 756). Ἐσχάτως (1938) ἐδημοσίευσεν ἐν Ἀθήναις ὁ ΜΑΝΟΛΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ ἐκτενῆ «Ἱστορικὴν Εἰσαγωγὴν» (εἰς τὴν Νεοελληνικὴν Γραμματικὴν) μὲ σκοπὸν νὰ δείξῃ τὴν πηγὴν καὶ τὴν γένεσιν τῆς σημερινῆς γλώσσης τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Δημοσιεύονται πολλὰ σχετικά κείμενα καὶ πολλάκις τῶν διαμαχομένων ἐν τῷ γλωσσικῷ ζήτηματι γνωμῶν τῶν λογίων παρατίθενται αὐτοὶ οὗτοι οἱ λόγοι εἰς ἐκτενεστέρας περικοπὰς. Τὸ ἔργον συνοδεύει καὶ ἐκτενῆς βιβλιογραφία.

³ Περὶ τινων ἐζήτησα καὶ τὴν γνώμην τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἀνθίμου Παπαδοπούλου.

υπάρχουσι σχεδόν πλέον μεγάλα διαφωνία¹. "Όπως σήμερα διαφαίνεται σαφώς πλέον ή σπουδαία επίδρασις τοῦ ἀοιδίου Κοραῆ εἰς τὴν κατεύθυνσιν τῆς νεωτέρας γλώσσης, οὕτω σὺν τῷ χρόνῳ θὰ διαφανῆ πολὺ περισσότερον, παρ' ὅσον σήμερα εἶναι δυνατόν νὰ διαπιστωθῆ ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ μεθοδικὴ ἐρμηνεῖα, ἡ διδασκαλία καὶ καθόλου ἡ επίδρασις ἣν ἐπὶ τὴν ἐξέλιξιν καὶ ἐξέτασιν τῆς νεωτέρας γλώσσης ἔσχον τὰ διδάγματα τοῦ Γεωργίου Χατζιδάκι².

Τοῦ δημοσιευομένου κατωτέρω ὀρθογραφικοῦ διαγράμματος, στοιχειώδους μὲν 2
καὶ ἀφοριστικοῦ κατ' ἀνάγκην ἀλλ' ἴσως διὰ πολλοὺς χρησίμου καὶ καθοδηγητικοῦ, τὴν γενικωτέραν εὐθύνην δὲν φέρει πλέον ἢ ἐπιτροπεία ἀλλὰ μόνον ἐγώ. Ἴσως νὰ εἶναι δυνατόν τοῦτο (ἐπὶ τοῦ παρόντος μία ἀρχὴ μόνον) νὰ συμπληρωθῆ καὶ ἐπεκταθῆ εἴτε ἀναλόγως τῶν παρουσιασθησομένων ἀναγκῶν εἴτε ἀναλόγως τῆς ἐξελίξεως τὴν ὁποῖαν καθ' ἡμέραν λαμβάνει πρὸ τῶν ἰδίων ἡμῶν ὀφθαλμῶν ἡ νεωτέρα

¹ "Ὡς καὶ εἰς τὰ γλωσσικὰ ζητήματα ἄλλων εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν οὕτω καὶ πολὺ ἴσως περισσότερον παρ' ἡμῖν δὲν εἶναι εὐκόλον καὶ δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῆ πανταχοῦ *σύστημά* τι οἰοεὶ μαθηματικόν, ἄνευ ἐξαιρέσεων καὶ παρεκκλίσεων. Τοῦτο εἰς ζήτημα πολυμερές καὶ εἰς πολλὰς καὶ ποικίλας ἐπιδράσεις ὑποκείμενον, ὡς εἶναι ἡ καθ' ὅλου γλῶσσα λαοῦ τινος, δὲν πρέπει νὰ ξενίξῃ ἀλλὰ τοῦναντίον νὰ πειθαναγκάζῃ ἡμᾶς ὡς πρὸς τὴν ἰδικὴν μας γλῶσσαν νὰ ἐρμηνεύωμεν καὶ νὰ ἀποδεχόμεθα τὰ ἐπιστημονικῶς ὀρθά, νὰ ἐξομαλύνωμεν δὲ καὶ ὁμοιομορφοῦμεν ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν καὶ εὐλογον τὰ ἀνώμαλα καὶ δυσχερῆ. Ἄλλως ἀντὶ τῆς νομιζομένης εὐκόλου καὶ ἐφικτῆς μεταρρυθμίσεως ὑπάρχει ἀναπόφευκτος κίνδυνος συγχύσεως καὶ ἀκαλασίας ἐν τῇ ὀρθογραφίᾳ τῆς νεωτέρας ὀμιλουμένης, καὶ διάσπασις ἀπὸ τε τῆς γραφομένης καὶ τῆς ἀρχαίας γλώσσης. Τοῦτο ἀδύνατον Ἑλλήν νὰ θεωρήσῃ σύμφωρον διὰ τὸ Ἔθνος του. Τί θὰ εἴπουν ἀδασεῖς τῶν τοιοῦτων ζητημάτων καὶ κακόπιστοι κριτικοὶ (εἴτε ἀρχαῖστα εἶναι εἴτε δημοτικισταί, εἴτε «μακλιαροὶ» εἴτε «μακαρονισταί») εἶναι εἰς ἡμᾶς ἀδιάφορον.

² Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ ἡ *Einleitung in die neugriechische Grammatik* (1892) καὶ οἱ δύο τόμοι τῶν *Μεσαιωνικῶν καὶ Νέων Ἑλληνικῶν* (1906-1907) εἶναι βιβλία ἀπαραίτητα διὰ τὴν παρακολούθησιν καὶ ἐρμηνεῖαν τῶν φαινομένων τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς γλώσσης. Τὰ βιβλία ταῦτα θὰ ἀποβῶσι σὺν τῷ χρόνῳ τόσον περιζήτητα ὅσον εἶναι σήμερα τὰ *Ἄτακτα* τοῦ ΚΟΡΑΗ. Πλησίον τῶν ἀνωτέρω ἔργων τοῦ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ δύναται τις νὰ κατατάξῃ ὡς πρὸς τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὰς *Γλωσσολογικὰς Μελέτας* του (1901), τὰς *Γλωσσολογικὰς Ἐρεῦνας* (1934) καὶ τὴν *Ἀπάντησιν* εἰς τὸν Krumbacher (1905). Ὡς πρὸς τὴν καθόλου Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀρχαίαν μεσαιωνικὴν καὶ νεωτέραν, χρήσιμα πάντοτε εἶναι καὶ τὰ *Ἀκαδημεικὰ Ἀναγνώσματα* (εἰς τὴν δευτέραν κυρίως ἐκδοσιν, εἰς δύο τόμους 1924-1930), ἡ *Γενικὴ Γλωσσικὴ* (εἰς δύο τόμους 1915-1916), τὸ παλαιότερον παρόμοιον *Ἀναγνώσματα περὶ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῆς οὐγκριτικῆς γλωσσικῆς* τοῦ Ἀμερικανοῦ WHITNEY (τὸ ὁποῖον μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ Χατζιδάκι, ἐν Ἀθήναις, 1898, μετὰ διασκευῶν καὶ συμπληρώσεων, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐκ τῆς Γερμανικῆς μεταφράσεως τοῦ ἔργου τοῦ WHITNEY ὑπὸ Jolly) καὶ αὐτὴ ἡ *Σύντομος Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης* (1915) τοῦ πολυγραφεωτάτου καὶ ἐπιστημονικωτάτου ἀνδρός. Ἄς ἐξαρθῆ ἐναυθὰ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ καὶ ἡ σπουδαιότης, τὴν ὁποῖαν κυρίως διὰ τὴν μεσαιωνικὴν καὶ νεωτέραν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἔχει ἡ ἀγγλιστὴ ἐκδοθεῖσα (ἐν Λονδίῳ 1897) *Ἱστορικὴ Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ* τοῦ ANTONIOU GIANNAPH (A. JANNARIS, *An Historical Greek Grammar*).

Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐν τῷ ζῳηρῷ συγκερασμῷ τῶν δύο αὐτῆς φάσεων. Τὰ δύο κύρια αὐτῆς ἰδιώματα θὰ ἡδύνατό τις ἴσως νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι δὲν συγκρούονται σχεδὸν πλέον, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιζητοῦσι τὴν ἀμοιβαίαν βοήθειαν καὶ συμπλήρωσιν ¹.

3 Ἐν τοῖς ἐπομένοις γίνεται συντομωτάτη, καὶ ἄνευ λεπτομεροῦς ἐπιστημονικῆς αἰτιολογίας, καθοδήγησις πρὸς τὰ ὀρθογραφικὰ ταῦτα ζητήματα.

Α.΄ — Διατηρεῖται, κατ' ἀρχήν, ἡ **ἱστορικὴ ὀρθογραφία**.

1. Κατὰ ταύτην, αἱ λέξεις καὶ οἱ τύποι οἳ τε ἀρχαιότερον παραδοθέντες καὶ οἱ κατ' αὐτοὺς σὺν τῷ χρόνῳ σχηματισθέντες θὰ γράφονται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κατὰ τὴν παραδεδομένην γραφὴν:

Ἄγιος — ἀγιάζω — τὸ ἀγίασμα.

Ἄλμυρός καὶ κοινῶς ἄρμυρός, ἄρμύρα.

Κλίμα — κλίσις, κρῖμα — κρίσις.

Θῦμα, κῦμα, χῦμα κλπ.

Πρᾶγμα — πρᾶξις, δρᾶμα — δρᾶσις κλπ.

Αἱ λῦπαι (οἱ λῦπες), αἱ νῖκαι, αἱ εὐθῦναι κλπ.

Τὸ κῦρος, τὸ μῖσος, ὁ πῖλος (πιλοπωλεῖον), τὸ ρῖγος, τὸ σφρῖγος κλπ.

Ἡ γυνάικα, ἡ προῖκα, ἡ ρᾶγα ἢ ρῶγα, ἡ σκνῖτα, ἡ σφῆγνα, ἡ χῆγνα, ἡ σταφίδα κλπ.

Ἐ ἄρραβῶνας, ὁ μῆγνας, ὁ κλητῆρας, ὁ ρῆγνας, ὁ στρατῶνας κλπ. (ὡς προσελθόντα ἐκ τῆς ἐνικῆς αἰτιατικῆς: τὸν ἄρραβῶνα, τὸν μῆγνα κλπ.).

¹ Διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῇ σημερινῇ τῆς καθ' ὅλου γλώσσης ἡμῶν καταστάσει τὰ ὄρια τῆς καθαρουσύσης, «ψευτοκαθαρευούσης», «μειχτῆς», καὶ δημοτικῆς δὲν εἶναι πάντοτε εὐκόλον νὰ καθορίσῃ κανεὶς, διότι πλὴν τῆς καθαρουσύσης ὅπου δύναται τις κάπως ἀσφαλέστερον νὰ ἀνεύρῃ ὄρια τινα, τὰ ἄλλα ἰδιώματα ἔχουσιν ὄρια ρευστὰ καὶ πολλάκις καὶ ἐντελῶς ἀόριστα ἢ συγκρούμενα πρὸς ἄλληλα. Ἄς ἐπαναληφθῇ καὶ ἐνταῦθα ὅ,τι ἤδη τῷ 1927 ἐν τῇ μικρᾷ Γραμματικῇ τῆς Γραφομένης (Sammlung Götschen ἀριθμ. 947) σελ. 7, σημ. εἶπον ὅτι «ἀμφότερα τὰ ἰδιώματα τῆς σημερινῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης δὲν βαδίζουσι παραλλήλως καὶ ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἀλλήλων τὸν δρόμον των, ἀλλὰ τούναντίον εὐρίσκονται διαρκῶς ἐν ἐπαφῇ καὶ ἀμοιβαίᾳ ἐπιθράσει καὶ ἐπηρεάζουσι πολὺ ἄλληλα. Ἀμφότερα ταῦτα τὰ ἰδιώματα, τῶν ὁποίων τὰ ὄρια δὲν εἶναι σταθερὰ ἀλλὰ ρευστὰ, ἔρχονται ἐπὶ τινος μέσης ὁδοῦ εἰς συμβιβασμούς, ὡς δύναται τις τοῦτο νὰ παρατηρήσῃ εἰς πολλὰ ἔργα τῆς τελευταίας λογοτεχνικῆς παραγωγῆς. Καθ' ὅλου εἰπεῖν δύναται τις εὐκόλως νὰ διαπιστώσῃ ὅτι κατὰ τὰς τελευταίας τέσσαρας δεκαετηρίδας συντελεῖται εἰς ἀμφοτέρας τὰς φάσεις τῆς γλώσσης ἰσχυροτάτη ἐξομοιωτικὴ διαδικασία (Nivellierungsprozess), ἥτις κατ' ἀνάγκην μὲ τὴν βαθμιαίαν ἀνύψωσιν τῆς μορφώσεως τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ὕψους τῶν συγγραφέων θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸν σχηματισμὸν ἐνιαίας καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας προηγμένου πολιτισμοῦ ἀνταποκρινομένης γλώσσης. Μέγα ρεῦμα παλαιότερου γλωσσικοῦ ὕλικου χύνεται ἀκαταπαύστως μὲ τὴν πρόοδον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν εἰς τὴν νεωτέραν ὀμιλουμένην γλῶσσαν, ὅπως ἀπ' ἑτέρου καὶ ἡ παραδοθεῖσα γραπτὴ γλῶσσα, γνήσιον καὶ φυσικὸν προῖον τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, τῆς γλώσσης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἀντλεῖ τῶρα πολλαχῶς ἐκ τῆς ζώσης γλώσσης τοῦ λαοῦ καὶ διαμορφώνεται, ἐπηρεάζεται καὶ καθίσταται δι' ἀπλουστέρων τύπων δημοτικωτέρα».

² *Ἀγαπῶντας, περπατῶντας, περνῶντας, τραγουδῶντας, φιλῶντας* (ἐκ τῆς αἰτιατικῆς τῆς μετοχῆς, ὁ ἀγαπῶν - τὸν ἀγαπῶντα κλπ.) καὶ τὰ ὅμοια, ἀλλὰ *κάνοντας, λέγοντας, τρέχοντας* κτλ.

Αἱ ἀκτῖνες, αἱ ἀψίδες, αἱ σφραγίδες, αἱ βαλβίδες, αἱ κηλίδες, αἱ κρηπίδες, αἱ νησίδες, αἱ περικημίδες, αἱ ψηφίδες κλπ.¹

Αἱ ἀκρίδες, βολίδες, θερμίδες, θυρίδες, (σ)μαρίδες (αἱ κοινῶς μαρίδες, ψάκια), χειρίδες.

Ἡ μυῖα ἢ κοινῶς *μυῖγα* (μυῖγες), ἡ γραῖα κλπ.

Οἱ ζευγῖται, οἱ ὀπλῖται, οἱ πολῖται, οἱ τραπεζῖται, οἱ τεχνῖται, (ἢ κοινῶς *τεχνῖτες*), οἱ Κοζανῖται, Κυκλαδίται, Λευκαδίται, Μεγαρίται, Κωνσταντινουπολίται, Ἀδριανουπολίται, Μοραῖται (ἢ κοινῶς Μοραῖτες), Σπαρτιάται, Τεγεᾶται κλπ., καθ' ἃ καί: οἱ χωριάτες, οἱ Κορφιαῖτες, οἱ Μενιδιάτες, κλπ., ἀλλὰ προστάται, διαβάται, ἑμαξηλάται κλπ. (ὡς ρηματικά).

Νεώτερος, ἀγαθότερος, τιμιώτερος, σοφώτερος, στενώτερος κλπ., ἀλλὰ ἐπιτηδαιότερος, μικρότερος, ξηρότερος, πυκνότερος, ἰσχυρότερος, ἐπικινδυνότερος, εὐψυχότερος, ἐντιμότερος, εὐθυμότερος, προθυμότερος κλπ.

³ *Ἀδελφοσύνη, φιλοφροσύνη, χριστιανοσύνη* κλπ. (προηγούμενης μακρᾶς ἢ θέσει μακρᾶς συλλαβῆς), ἀλλὰ *ἱερωσύνη, καλωσύνη, ἀγιοσύνη* (προηγούμενης βραχείας συλλαβῆς), καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

⁴ *Ὀδηγῶ—ὠδήγουν* (κοινῶς *ὠδηγοῦσα*), *ὁμολογῶ—ὠμολόγουν*, *ὀμιλῶ—ὠμίλουν*, *ὄνομάζω—ὠνόμαζον ἢ ὠνόμαζα—ὠνόμασα*, *ὀμοιάζω* (μοιάζω)—*ὀμοιάζον* (κοινῶς *ὠμοιαζα ἢ ἔμοιαζα*) — *ὠμοίασα* (ἔμοιασα).

Κατορθῶνω—κατώρθωνον ἢ -ωνα—κατώρθωσα (ἔχω κατορθώσει, εἶχε κατορθωθῆ).

Ἐξορίζω, ἀφορίζω—ἐξώρῃσα, ἀφώρῃσα, περιορίζω—περιώριζον ἢ -ιζα—περιώρῃσα (ἔχω περιορίσει)—*περιωρίσθην* (ἔχω περιορισθῆ)—*περιωρισμένος* κλπ.

Ράπτω—ἔρραπτον—ἔρραρα, ρίπτω—ἔρριπτον (κοινῶς *ρίχνω—ἔρριχνα*)—*ἔρριρα*, κοινῶς *ἔρριξα* κλπ.

Πλῦνε, κλῖνε, κρῖνε, σῦρε, πρᾶντε, πᾶρε κλπ.

⁵ *Ἄμμος—ἄμμουδιὰ—ἄμμοκονία* κλπ.

Κόκκος—κόκκινος—κοκκινίζω—κοκκινάδι, κόκκαλο(ν)—κουκκί κλπ.

(Κε)κομμένος (διακεκομμένος)—κομμάτι—κομματιάζω κλπ.

Λάκκος, σάκκος καὶ κοινῶς *σακκί* (τό), τὸ *σύννεφο(ν)—συννεφιάζει* κλπ.

Γραμμένος, ραμμένος, σκαμμένος, ξηραμμένος, μαραμμένος κλπ.

Εὐρίσκω (βρίσκω), *εὐρίσκα—ἠῦρα—θα εὔρω* (θα βρῶ) κλπ.

¹ Ἐκ τῶν εἰς -ίς, -ῖδος (μὲ περισπωμένην) εἶναι αὐτὰ τὰ συχνότερα εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Νεοελληνικὴν.

- 7 2. Τὰ εἰς -ῖνος θὰ γράφονται κατὰ τὰ ἀρχαῖα εἰς -ῖνος (ἔρυνθῶνος, ἐχῖνος, κορακῖνος, Ἀκραγαυαντῖνος, Ταραντῖνος κλπ.) καθὼς καὶ τὰ ἐκ τῆς Λατινικῆς ὁμοίως λήγοντα (-inus): Κωνσταντῖνος, Λατῖνος κλπ., ὡς καὶ ὅλα τὰ εἰς -ινος -ινα -ιον νεοελληνικὰ ὀνόματα: Φραγκολεβαντῖνος, ἀραπῖνα, ἐλαφῖνα, κρεβατῖνα, σουλτανῖνα, προβατῖνα, βουλευτῖνα, ὑπουργῖνα, (Περικλῆς) Περικλῖνα, (Σταμάτης) Σταματῖνα, ὁμοίως καὶ τὰ ξενικὰ Αἰκατερῖνα (Αἰκατερίνη) ἢ Κατῖνα, Μαρῖνα, κουζῖνα (ἡ γενική των: κουζῖνας, Μαρίνας κλπ.), τὸ κωνῖνο(ν), τὸ μαυτολῖνο(ν) κλπ. (ὁ κωρκῖνος, ὅπως καὶ παρ' ἀρχαίοις), ἀλλὰ ἀξίνα (ἀξίνη), γλίνα (γλίνη), Ἀρτοτίνα, Βυτίνα (πιθανῶς Σλαβικά), Βελεστῖνον.

Σημείωσε ἐνταῦθα καὶ τὰ χρονικὰ εἰς -ινός (διὰ τοῦ ι): παντοινός, σημερινός, ἐφεινός, τωρινός, θερινός, καλοκαιρινός, πασχαλινός κλπ. (πλὴν τοῦ σκοτεινός, ἰδὲ κατωτέρω)¹.

- 8 3. Τὰ εἰς -ίζω: ἀφρίζω, ἀχνίζω, ἀσπρίζω, κτίζω, μυρίζω, ζαλίζω (-ομαι), χαιρετίζω, χαρίζω, φωνίζω (φουνίζω), ἀλλὰ ἀντικρύζω (ἀντικρύ), γογγύζω, σφύζω, δακρύζω, κατακλύζω, κελαρύζω, δανείζω, ἀθροίζω, χρῆζω κλπ.

4. Ἔχω γράφει, ἔχεις ἔλθει κλπ. ἔχω πλυθῆ, ἔχουν ἐπισκεφθῆ κλπ. (οὐχί: ἔχω γράψῃ ἢ γράψῃ, ἔχω πλυθεῖ ἢ πλυθηῖ κλπ.).

5. Εἶμαι — εἶσαι — εἶναι, εἶμεθα — εἶσθε — εἶναι, θὰ εἶμαι, θὰ εἶσαι, θὰ εἶναι κλπ. ἀλλὰ ἦμην — ἦσο — ἦτο, ἦμεθα — ἦσθε — ἦσαν κλπ.

6. Ἐπίσης θὰ γράφονται κατὰ τὴν ἱστορικὴν ὀρθογραφίαν τὰ μετὰ συνιζήσεως προφερόμενα τῆς καθ' ἡμέραν ὁμιλίας: ἐορτή, διάβολος, φωτιά, κομμάτια, χέρια, γιατρός, κληρονομιά κλπ.²

- 9 7. Κατ' ἐμὴν γνώμην ἡ Ἀκαδημία δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ δεχθῆ ἢ ἐγκρίνῃ ποτὲ τὴν ἐπὶ τὸ φωνητικώτερον γραφὴν τῶν ἀρχαίων διφθόγγων αυ, ευ, ηυ: ἀφτός, ἔφχομαι, ἐβγενής κλπ. ἀντὶ αὐτός, εὔχομαι, εὔγενής κλπ., ἢ ὅποια ἀποτελεῖ οὐσιώδη μεταβολὴν τῆς ἱστορικῆς ὀρθογραφίας, ἣτις (ὡς λεχθῆ καὶ πάλιν) εἰς τὰ κύρια καὶ οὐσιώδη πρόπει καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς καὶ παρ' ἅπασιν τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς, νὰ εἶναι σεβαστὴ καὶ ἀπαραβίαστος. Ἡ διαφορὰ ἄλλως μεταξὺ γραφῆς καὶ προφορᾶς (συνήθης εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς γλώσσας καὶ εἰς τινὰς μάλιστα ἐξ αὐτῶν κατὰ πολὺ δυσκολωτέρῃ ἢ ἐν τῇ ἡμετέρῃ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ) ὑπῆρχεν, ὡς γνωστόν, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν.

8. Κατὰ τὴν ἱστορικὴν ὀρθογραφίαν θὰ γράφονται ἐν γένει καὶ τὰ ἐκ τῆς Λατινικῆς εἰλημμένα, καὶ δὴ τὰ εἰς: -ἄτος (λατ. -ātus) τὰ τε ἐκ τῆς Λατινικῆς καὶ

¹ Ἄλλη εἶναι ἡ ἀρχὴ τῶν με εἰ: ἐλεεινός, ὄρεινός, ὑγιεινός, σκοτεινός, (ποθεινός, φαινός — φαινώτερος) κλπ.

² Οὐχὶ δὲ γιορτή, φτωχιά, κομμάτια, χέρια, γιατρός, κληρονομιά κλπ.

τά ἐκ τῶν Νεολατινικῶν γλωσσῶν προερχόμενα, ἔτι δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτὰ σχηματισθέντα μεσαιωνικὰ καὶ νεοελληνικὰ ὀνόματα :

Ἐφροῦτος, γεμῆτος, βαρβάτος, μοσχῆτος (καὶ τοπωνύμια : τὸ Μοσχῆτο[ν]), μωροῦτος, τρεχῆτος, ἀμυγδαλῆτος, ἀβγουλῆτα κλπ.

Τὸ ἀδελφῆτον, τὸ δεσποτιῆτον, τὸ δονκῆτον, τὸ κομιτῆτον, τὸ ρηγῆτον, τὸ καλιφῆτον, τὸ σουλτανῆτον, τὸ προτεκτορῆτον κλπ.

Τὰ ἐπώνυμα εἰς -ῆτος : Λιβιερῆτος, Μαρινῆτος κ.λ.π.

Τὰ τοπωνύμια εἰς -ῆτα (ἰδίως ἐν Κεφαλληνίᾳ) : Ἀνδροισῆτα, Κοιτογορῆτα, Κοιροπῆτα, Μαζαρακῆτα, Φωκῆτα, Φραγκῆτα κ.λ.π.

9. Τὰ εἰς -ῆνος (λατ. -ānus) τὰ τε ἐκ τῆς Λατινικῆς καὶ τὰ ἄλλοθεν εἰλημμένα καὶ τὰ κατ' αὐτὰ σχηματισθέντα :

Καταλῆνος (Κατελῆνος), Σουλτῆνος, Μουσουλμῆνος¹, Πρεβεζιῆνος, Γερούλῆνος, Ἀλαβῆνος, καπετῆνος (καπετῆνιος), καθαρευουσιῆνος, μεγαλουσιῆνος, πρωτευουσιῆνος, Τουρκομῆνος, Γαργαλιῆνοι κλπ.

10. Τὰ εἰς -ῆσιος (λατ. -ensis) : βουνῆσιος, λιμνῆσιος, ποταμῆσιος, μοσχαρῆσιος, τὸ μακεδονῆσι(ον) κλπ.

11. Τὸ κελλί, τὸ κελλάρι (λατ. cella) κ.λ.π.

12. Ἐπίσης ὅλα τὰ νεοελληνικὰ συγκεκριμένα οὐδέτερα, τὰ ὅποια τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς, ἀδιάφορον τί φωνῆεν ἢ δίφθογγον ἔχει ἢ παραλήγουσα, θὰ λαμβάνουν ὀξεῖαν. Ὅχι μόνον λοιπὸν πρέπει νὰ γράφωμεν τὸ ἀλέτρι, τὸ χωράφι, ξυράφι, χρυσάφι, ψαλίδι, φαρμάκι, ἀλλάκι, μουστάκι, ρινάκι, γεράκι, λαβράκι κττ. ἀλλὰ καὶ : τὸ ἀλεύρι, τὸ μαχαίρι, κουνούπι, μαρούλι, νοίκι, ἀγγελούδι, λουλούδι, μαντήλι (λατ. mantēle ἢ -īle, mantēlium), κελλάρι, δηνῆρι, μαξιλλάρι, παλληκῆρι, λανῆρι, ἀποπαίδι, φίδι (φείδι), ξίδι (ξείδι), ταξείδι (ταξίδι), σκουλήκι, παγώνι, κοτρώρι γεφύρι κττ.

13. Πρίγκιψ -ιπος (princeps -īpis), οὐχὶ πρίγκηψ, πρίγκηπος κλπ.

14. Ἀκκουμβῶ ἢ -μπῶ (λατ. accumbo) κλπ.

15. Ἐπίσης πρέπει νὰ γράφονται : τὸ κῶστος, (οὐχὶ κόστος) καὶ κωστίζω (οὐχὶ κοστίζω), ἀφοῦ ἐνθυμούμεθα ὅτι γράφομεν μὲ ω καὶ τὸ ἐκ τοῦ αὐτοῦ θέματος Κώ(ν)-στας καὶ Κωνσταντῖνος. Ἐπίσης δικτῆτωρ, -ωρος δικτατωρία, ὅπως καὶ πραιτῶρ -πραιτῶρος, ρέκτωρ -ρέκτωρος, σενῆτωρ -σενῆτωρος, κουράτωρ -κουράτωρος, Βίκτωρ -Βίκτωρος κλπ.

¹ Ἐστὼ καὶ ἂν εἰς τὰ Μουσουλμῆνος (Μουσουλμῆνος), Σουλτῆνος (Σουλτῆνος) (τὸ ὅποσον παραγεται ἐκ τοῦ ἀραβ. ssultān, δύναμις, δύνατός, ἄρχων), ὅπως καὶ εἰς τὰ Τουρκομῆνος (Τουρκομῆνος), Χαγῆνος (Χαγῆνος) κττ. δὲν ὑπόκειται ἡ λατινικὴ κατάληξις ῆνος (τὰ τυχόν θηλυκὰ των θὰ σχηματίζονται εἰς -ῆτα. Διάφορα τούτων εἶναι τὰ φαγάνα, ροκάνα, μαλαγάνα, καζῆνα, παραβῆνα κττ.)

Κατ' ἐξαίρεσιν καὶ παρέκκλισιν τῆς τεθείσης ἀρχῆς γράφονται τὰ εἰς - *πουλος* καὶ οὐδέτ. - *πουλον* ὑποκοριστικὰ κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν ἤδη ἀπλουστέραν γραφὴν δι' ἐνός λ: *γαλόπουλον, γαλοπούλα, κοιτόπουλον* κτλ., καὶ τὰ ἐπώνυμα *Δημόπουλος, Σπυροπούλος, Κυριακόπουλος, Πεζόπουλος, Ἀναγνωστόπουλος* κλπ.¹ Ἐπίσης καὶ τὸ σκάλα μὲ ὀξεῖαν (ἀντὶ τῆς περισπωμένης, λατ. *scālae, arum*) καὶ *στράτα*.

- 12 Β. — Συναφῆς πρὸς τὴν ἀνωτέρω τεθεῖσαν θεμελιώδη ἀρχὴν περὶ τῆς τηρήσεως τῆς ἱστορικῆς ὀρθογραφίας εἶναι καὶ ἡ ἐπομένη:

Αἱ λέξεις καὶ οἱ τύποι τῆς Νεοελληνικῆς οἱ φωνητικῶς καὶ μορφολογικῶς ἀλλοιωθέντες νὰ γράφονται κατὰ τὸ ἔτυμον αὐτῶν:

² *Ἀβγό(ν)*, ἀπτὶ καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν σύνθετα: *ἄβγουλᾶς* κλπ.²

Θειάφι ἢ *τειάφι* (τό).

Καήμενος (ἐκ τοῦ ἀορίστου *ἐκάην*), οὐχὶ *καῖμένος*.

Καριοφίλι, τὸ (οὐχὶ *καρυοφύλλι*).

Κότσουφας - *κοτσούφι* (τὸ) (*κόσσυφος*) κλπ.

Λημέρι - *λημεριάζω*.

Πίπτα (καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα: *κοιτόπιπτα, τυρόπιπτα, σπανακόπιπτα*) κλπ.

Συνάχι - *συναχώνω* - *συναχόνομαι* - *συναχωμένος* (*συνάχη*).

Τσόφλοιο(ν) (ἐξὼφλοιο).

- 13 *Χλωμός* (οὐχὶ *χλωμός*), ὡς προσελθὸν ἐκ τοῦ *φλόμος* (φυτόν, κοινῶς *σφάκα*).

Συνηθίζω (ἐκ τοῦ ἐπιθέτου *συνήθης*, οὐχὶ *συνειθίζω*) *ἐσυνήθισα, συνηθισμένος*. —

² *Ἀβγατίζω* (ἐκβατόν, τό), οὐχὶ *ἀυγατίζω*.

² *Ἀφίνω*, ἀόρ. *ἄφησα* (ἢ *ἀφήκα*), (*ἄφες, ἄσε, ἄς*), *ἀφίνομαι, ἀφέθην* (*ἀφέθηκα*), *ἔχω ἀφεθῆ, ἀφειμένος*.

Γλείφω (ἐκλείφω) ἀλλὰ *γλύφω* = *ξέω, σκαλλίζω*, (*γλειμμένος* ἐκ τοῦ *γλείφω*, ἀλλὰ [*γε*] *γλυμμένος* ἐκ τοῦ *γλύφω*).

Γλιστρῶ (ἐκλιστρῶ).

Γλυτώνω (ἐκλυτώνω) - *ἐγλύτωσα* - *γλυτωμένος*.

Ἡμποροῶ (ἐκ τοῦ εὐποροῶ πρβλ. Πλάτ. Φαῖδρ. 235, α) - *ἡμποροῦν* (*ἡμποροῦσα*) - *ἔχω ἡμποροῦσει*.

² *Ἡξεύρω* καὶ κοινῶς *ξέρω* (οὐχὶ *ξάίρω* ἢ *ἐξεύρω*) κλπ.

Κείτομαι (*κεῖμαι*).

Μαζί, ἐπίρρημα (οὐχὶ *μαζὺ* ἢ - ἦ) κ.λ.π.

- 14 *Μοιρολογῶ* - *μοιρολόγι* (*μοιριολόγι*) (οὐχὶ *μυρολογῶ*, κλπ.) κλπ.

Ξυπάζω - *ομαι* (ἐκ - *συσπάζω*) (οὐχὶ *ξιππάζω*).

¹ Πρβλ. κατωτέρω διὰ τὴν κατάληξιν - *άνης*.

² Ἴδὲ κατωτέρω.

Παίρνω, άόριστος έπῆρα, προστακτική πᾶρε (επαίρω)¹ κλπ.

Σβήνω, ψήνω (έκ τοῦ άορ. έσβησα, έψησα κλπ.).

Σιχαίνομαι (σικχαίνομαι).

Τραυῶ - έτραύησα ἢ έτραύηξα (ταυρίζω-ταυρῶ) κλπ.

Φθειάνω, φτειάνω ἢ φκειάνω (εὐθειάζω) έφθειασα, κλπ.

Χαιρειῶ, άόρ. έχαιρέτισα - θά χαιρείσω - έχω χαιρείσει.

Χύνω κλπ.

Γ'. — Αί λέξεις και οι τύποι πρέπει να γράφονται συμφώνως προς τα πρότυπα, 15
κατά τα όποια έρρυθμίσθησαν και μετεσχηματίσθησαν. Οὔτω λ.χ. τὸ όνομα σκιά
μετασχηματισθὲν ἐν τῇ Νεοελληνικῇ κατά τὸ όνομα ἥλιος (ό) πρέπει να γράφεται
κατ' αὐτό: ἥσκιος ό (οὐχι ἴσκιος).

Δί' όμοιον λόγον πρέπει να γράφονται: Ἐφυς-άφυ, έλαφρὺς, μακρὺς (κατά τα
εις -ύς: βαρὺς, παχὺς κ.λ.π.).

Καλὸς-καλύτερος, μέγας-μεγαλύτερος (οὐχι καλλίτερος, μεγαλείτερος ἢ -ήτερος),
έπιρρήματα πρωτύτερα, «μιά ὥρα άρχύτερα», μακρύτερος - ύτερα.

Σταχὺς, χρῶμα σταχὺ, οὐρανὺ, τριανταφυλλὺ, καφ(φ)ετὺ κλπ.²

Κελαηδῶ (κατά παρετυμολογίαν προς τό: άηδόνη).

Ἄγιόκλημα (τὸ) άντί: αἰγόκλημα, κατά παρετυμολογίαν προς τὸ άγιος κλπ.

Δ'. — Τὰ εις -ώνω ρήματα (τὰ όποία εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ άρχαῖα εις 16
-όω=ῶ, δηλώω -δηλῶ=δηλώνω) πρέπει να γράφονται με ω (έκ τοῦ άοριστου -ωσα,
έσχηματίσθη ό ένεστῶς -ώνω), π.χ. άνταμώνω, (τὸ νεώτερον άρματώνω), διπλώνω,
δυναμώνω, (δ)μαλώνω, θνυμώνω, μεγαλώνω, ναρκώνω, πληρώνω, στεφανώνω, τρυ-
πώνω, φορτώνω, φυτρώνω κλπ.

Πλὴν τοῦ όμόνω (τὸ άρχαῖον όμνυμι) -ῶμοσα.

Ε'. — Ἡ έγκλισις τοῦ τόνου καλὸν εἶναι να σημειώνεται και ἐν τῇ νεωτέρᾳ γλώσσῃ³ 17
(άφοῦ άλλως τε διατηρεῖται ἐνίοτε και εις τὴν προφοράν). Πρέπει λοιπὸν να γράφω-
μεν: ἡ κεφαλή μου, τὸ φῶς μου — ἡ ἡλικία μου, ἡλικίαι τινές, — σῶμά μου, κτῆμά
του, δῶρά τινα, κῆποί τινες, κῆπων τινῶν, ἄνθρωπέ μου, ἡ ἄμαξά μου.

Ἐπίσης πρέπει να καταβάλληται προσοχή εις τὸν χωρισμὸν τῶν συλλαβῶν (συλλα-

¹ Ἴδὲ και κατωτέρω.

² Ἡ γραφή διὰ τοῦ υ (-υς) προτιμητέα, ἔστω και ἐάν ἡ κατάληξις αὕτη, ἡ δηλωτικὴ χρώματος,
φαίνεται προελθοῦσα ἐκ τῆς Τουρκικῆς (π.χ. *manı*, μαβύς, τὸ κυανοῦν χρῶμα).

³ Εἰς τὴν νεωτέραν γλώσσαν — γραφομένην και δημῶδη — ἡ έγκλισις γίνεται μόνον εις τὰς προσω-
πικὰς (τάς και κτητικὰς) άντωνυμίας (μοῦ (μου), με (με), μᾶς (μας), σοῦ (σου), σε (σε), σᾶς (σας), του,
τον — της, την — του, το — των — τους, τας, τα), εις τὴν άόριστον άντωνυμίαν τις (εις ὄλους τούς τύπους
της) και εις τὰ έπιρρήματα πῶς, πού, ποτέ (πρβλ. και καιτοι και οὔτε).

βισμόν) τῶν λέξεων, ὅταν δηλαδή πρέπη τις μίαν λέξιν νὰ χωρίσῃ εἰς δύο σειράς¹. Πρέπει λοιπὸν ἐκτὸς τῶν γνωστῶν περιπτώσεων μὲ τὰ συνήθη σύμφωνα ἢ συμπλέγματα συμφώνων: *λό-γος* (γάμος), *παί-ζω* (ζῶον), *ἀ-σθενής* (σθένος), *κό-σμος* (σμη-νος), *ἄ-κρος* (κρίνω), *ἄ-σιρον* (στρώμα), *ἐ-χθρὸς* (χθές, θρακίον), *αἰ-σχρὸς* (σχιζω, χοῆσις) (ἄλλως μὴ ὑπαρχούσης τοιαύτης λέξεως: *ἄρ-κιος*, *ἄν-δρες* κττ.), νὰ προσέχωμεν καὶ εἰς τὰ συμπλέγματα (ἀφώνου πρὸ μ ἢ ν): *γμ*, *θμ*, *τν*, *φν* καὶ *χμ*, τὰ ὅποια θεωροῦνται ὡς ἀρχικά λέξεων, ἐπειδὴ ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τὰ συμπλέγματα (τὰ ὅποια ἔχουν τὸ ὁμόφωνον τοῦ ἀφώνου πρὸ τοῦ μ ἢ ν): *γμ-κμητὸς* (*πρᾶ-γμα*), *τμ-ἄρι-θμὸς* (*τμημα*), *θν-φά-την* (*θνητός*), *πν-δά-φνη* (*πνέω*) κττ.: Μὴ ὑπαρχούσης λοιπὸν λέξεως ἑλληνικῆς ἢ ὁποία νὰ ἀρχίζῃ ἀπὸ τὰ δύο ἢ περισσότερα σύμφωνα τὰ ὅποια ἔχομεν, ὡς ἀνωτέρω, πρὸ ὀφθαλμῶν, τότε ταῦτα χωρίζονται: *ἄλ-σος*, *ἄν-θος*, *ἔρ-χομαι*, *ἄγ-κὼν*, *ἄν-τρον* κττ.

Τὰ διπλᾶ χωρίζονται πάντοτε: *ἄλ-λος*, *ἄρ-ρωστος*, *μέλι-σα* κττ.

- 18 Αἱ σύνθετοι λέξεις χωρίζονται εἰς τὰ συνθετικά των (*ἐπι-φέρω*, *συν-άγω*, *ρουν-εχής*, *Δημο-σθένης*), ἐὰν ὅμως κατὰ τὴν σύνθεσιν ἔχη γίνῃ ἐκθλιψίς, τότε συλλαβίζονται ὡς ἀπλᾶι λέξεις (*πα-ρέχω* [*παρὰ-ἔχω*], *πα-ρακούω*, *Φί-λιππος*, *πρω-ταγωνιστής*).

Ἰδιαιτέρα προσοχὴ χρειάζεται εἰς τὰς προθέσεις *εἰς*, *ἐκ*, *ἐξ* καὶ *πρὸς* καὶ εἰς τὸ μόριον *δύς*. Ταῦτα δὲν συνδέουν τὸ συμφωνόν των μὲ ἐπόμενον *σύμφωνον*, ὥστε πρέπει νὰ χωρίζονται *ἐκ-φέρω*, *εἰς-φέρω*, *προσ-φέρω*, *πρὸς-φατος*, *δυσ-τυχής* κττ. Ἐὰν ὅμως ἀκολουθῇ *φωνῆεν*, τότε τὸ τελικὸν *σύμφωνον* τῶν ἀνωτέρω (*εἰς*, *ἐξ*, *πρὸς* καὶ *δύς*) συλλαβίζεται (συνήθως) μὲ τὸ *φωνῆεν* τοῦτο. Ὡστε πρέπει νὰ χωρίζονται: *εἰ-σάγω*, *εἰ-σαγγελία*, *ἐ-ξάγω*, *προ-σῆλθον*, *δυ-σάρεστος* κττ.²

- 19 ΣΤ'.—Ἐλαφραὶ τινες τροποποιήσεις ἢ ἀπλοποιήσεις, μὴ παραβλάπτουσαι οὐσιωδῶς τὴν τεθεῖσαν ἀρχὴν τῆς διαφυλάξεως τῆς ἱστορικῆς ὀρθογραφίας οὐδὲ σημαίνουσαι διακοπὴν τῆς ἀπαραιτήτου ἐθνικῆς συνοχῆς καὶ ἐν τῇ γλώσσῃ, εἶναι δυνατὸν καὶ χρήσιμον νὰ προταθῶσιν. Ἐπισυνάπτονται εἰς ταύτας, εὐκαιρίας διδομένης, καὶ ἄλλαι τινὲς παρατηρήσεις καὶ ὁδηγίαι περὶ διαφυλάξεως ἢ περὶ ἐρμηνείας τοῦ ἱστορικῶς παραδεδομένου.

¹ Πόσον μεγάλην σημασίαν δίδουν αἱ νεώτεροι εὐρωπαϊκαὶ γλώσσαι εἰς τὸν χωρισμὸν τῶν συλλαβῶν δύναται τις νὰ ἴδῃ διὰ τὴν Γερμανικὴν π. χ. γλῶσσαν προχείρως εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν τοῦ γνωστοῦ ὀρθογραφικοῦ λεξικοῦ τῆς Γερμανικῆς γλώσσης ὑπὸ DUDEN.

² Ἄλλο εἶναι τὸ ζήτημα τοῦ χωρισμοῦ τῶν συλλαβῶν εἰς τὴν δημόδιον, τοῦ ὁποίου μερικὰς δυσκολίας ὑποδεικνύει ὁ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑΝΗΣ, Ἡ Ὄρθογραφία μας, Ἄθ. 1913 σ. 44, σημ. (ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον εἰς τὸ *Λεγτ. τοῦ Ἑκπ. Ὀμίλου*, 3, 1913, σελ. 28-195 = σ. 2-169 [174] τοῦ ἰδιοτύπου. Τὸ ἰδιότυπον ἔχει καὶ πίνακας).

Εἶναι δὲ αὐταὶ αἱ ἐξῆς:

1. Νὰ γράφονται ἄνευ δασείας αἱ ἐκ τοῦ ρ ἀρχίζουσαι λέξεις.

2. Οἱ δημῶδεις ἀσυναίρετοι (ἀναλογικοί) τύποι τῶν ρημάτων, ἀγαπάω-ἀγαπάεις-ἀγαπάει, ζητάει κλπ. νὰ τονίζονται ἀπλῶς μὲ ὀξεῖαν.

Ἡ Ἀκαδημία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐγκρίνη ποτὲ τὴν ἐσχάτως ἐνίοτε παρατηρουμένην δῆθεν ἀπλουστεράν γραφήν: νὰ γίνεις - νὰ γίνει κλπ. νὰ πλυθεῖς - νὰ πλυθεῖ κλπ. (ἀντὶ τῶν ὀρθῶν νὰ γίνης - νὰ γίνῃ, νὰ πλυθῆς - νὰ πλυθῆ κλπ.), ἥτις ἐκτὸς τῶν ἄλλων σφαλμάτων, ἅτινα περιέχει, ἀποτελεῖ καὶ κατάργησιν τῆς ὀρθογραφικῆς διακρίσεως τῆς ὑποτακτικῆς ἀπὸ τῆς ὀριστικῆς.

3. Διατηρητέα, κατ' ἀρχήν, ἡ ὑπογεγραμμένη ἐν ἀρχῇ καὶ μέσῳ λέξεως: ἄσμα, 20
ᾠδή, ᾠδεῖον, τραγωδία, κωμωδία, μονωδία, προσωδία κλπ. ᾠκυρα, μετώκησε, ἀθῶος, ληστής, ληστοφυρόδικος, σάψω, διάττοντες κλπ. Καὶ αὐταὶ δὲ αἱ δημωδέστεραι λέξεις: τὸ λάδι, τὸ δαδί κλπ. καλὸν εἶναι νὰ γράφονται μὲ ὑπογεγραμμένην.

4. Τὰ ἀριθμητικὰ τριάντα, σαράντα, πενήντα, ἐξήντα πρέπει νὰ ὀξύνονται.

5. Νὰ γράφονται: ἡ βρούση, ἡ σκόνη κλπ. κατὰ τὰ εἰς - η πρωτόκλιτα, πρὸς τὰ ὅποια μορφολογικῶς ἐξωμοιώθησαν. Τὴν ἐπέκτασιν ὅμως τῆς γραφῆς ταύτης καὶ εἰς πάντα τὰ εἰς - ις τριτόκλιτα θηλυκὰ (ἐνικὴ γενικὴ - εως, πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ - εις) ὡς λ. χ. ἡ κυβέρονση - ησης, ἡ συζήτηση - ησης, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ συχνότατα βιασμόν τῆς γλώσσης καὶ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν φυσικὴν καὶ ἀνεπιτήδευτον κοινὴν ὀμιλουμένην, δὲν δύναμαι νὰ ἐγκρίνω.

6. Νὰ γράφονται ὁμοιόμορφως διὰ τοῦ - ης ὅλα τὰ κύρια καὶ προσηγορικὰ ὀνόματα τὰ ἐκ τῶν εἰς - ιος, - ειος καὶ ἐξ ὑποκοριστικῶν εἰς - ακι κλπ. προελθόντα: Ἀντώνης, Βασίλης, Γρηγόρης, Γρηγοράκης, Παπ(π)αδάκης (ἀντί: Ἀντώνις, Βασίλεις, Γρηγόρις, Γρηγοράκις κλπ. κατὰ τὴν ἱστορικὴν ὀρθογραφίαν), βαρκάρης, κατεργάρης, παραπονιάρης, πεισματάρης, νοικοκύρης κλπ.

7. Ἐπίσης καλὸν εἶναι νὰ γράφονται, χάριν ὁμοιομορφίας καὶ ἀπλοποιήσεως, διὰ 21
τοῦ - ι τὰ οὐδέτερα: τὸ φαγί, τὸ φιλί, (ἀντὶ τῶν ὀρθῶν: τὸ φαγεῖ, τὸ φιλεῖ), τὸ κατῶγι, τὸ ἀνωγι, (ἀντί: τὸ κατώγει, τὸ ἀνώγει), πρβλ. καὶ ἡ θανή (ἴσως ἐκ τοῦ ἀπαρεμφ. τὸ θανεῖν).

8. Μὲ - υ θὰ γράφονται: τὸ βράδυ, τὰ βράδυα, ἡ βραδυά, βραδυνάζει, τὸ δίχτυ, τὰ δίχτυα, τὸ δάκρυ, τὸ στάχυ, τὰ στάχυα.

9. Στενότερος¹, στενότατος, κενώτερος, κενότατος (ἀντὶ τοῦ ἐτυμολογικῶς ὀρθοτέρου στενότερος - στενότατος, κενότερος - κενότατος).

10. Τὰ ὀνόματα τῶν φυτῶν εἰς - εἶά (αἶα) νὰ γράφονται διὰ τοῦ ι (-ιᾶ) μηλιά, ἀπιδιά (ἀχλαδιά), λε(ῖ)μονιά, πορτοκαλλιά, εἰλιά (ἀντὶ τῶν μηλεᾶ κλπ.)

¹ Ἴδὲ ἀνωτέρω Α', 1.

11. Τὸ κτίριον μολονότι ἡ ὀρθή γραφή εἶναι τὸ κτήριον ἐκ τοῦ: εὐκτήριος οἶκος, τὸ εὐκτήριον, οὐχ ἦττον προτείνεται νὰ γράφεται, συμφώνως πρὸς τὴν ἐπικρατήσασαν καὶ καθιερωθεῖσαν πλεόν γραφήν: τὸ κτίριον (ὄθεν καὶ σύνθετον «κτιριολογία» ὡς ἐπιστημονικὸς ὄρος) ἔνεκα τῆς σημασιολογικῆς συνάψεως τοῦ ὀνόματος πρὸς τὸ ρῆμα κτίζω.

22

12. Ἀντικρῶς (ἀντικρῦ), βραδινός (βράδν) (κατὰ τά: πρῶϊνός, ἐσπερινός, περ(υ)σινός, τωρινός, ἐφετινός κλπ.).

13. Μαυρομμύτης, γαλανομμύτης: (οὐχὶ μαυρομάτης κλπ.)¹.

14. Ἡ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ τῶν θηλυκῶν εἰς -άδες παροξύνεται: μαννάδες, νυφάδες, ὀκάδες, πρασινάδες κλπ. κατὰ τὰ ἀρχαίωθεν κληρονομηθέντα: ἀγελάδες, λαμπάδες κλπ. Τῶν δὲ ἀρσενικῶν περισπᾶται: ψωμᾶδες, παππᾶδες, ραφτᾶδες.

15. Νὰ γράφονται εἰς -αίνω (μὲ αι) τὰ ρήματα², τῶν ὁποίων ὁ ἀόριστος λήγει ὅχι μόνον εἰς -ανα, ὅπως εἶναι μαραίνω -ομαι (ἐμάρανα, ἐμαράνθηγ, ἐμαράθηκα), ψυχαίνω, κρυαίνω, ὑφαίνω γλυκαίνω, θερμαίνω, ζεσταίνω, κωφαίνω (κουφαίνω), ἀνασαίνω, ξεραίνω, πικραίνω, συμπεραίνω, εὐφραίνω, (ὑ)γχαίνω, (ὑ)γιαίνω, συμπεραίνω, (δ)λιγαίνω, ξαίνω, (ἀ)ποθαίνω (πεθαίνω), ξεθυμαίνω κττ.

ἀλλὰ καὶ εἰς -υνα (-ηνα), -ησα, -ασα, -αξα, -ηκα, -εσα κλπ.: κονταίνω-ἐκόντηνα, παχαίνω-ἐπάχυνα, πτωχαίνω-ἐπτώχηνα (φτωχαίνω, ἐφτώχηνα καὶ ἐφτώχανα), πληθαίνω-ἐπλήθηνα, ὁμορφαίνω-ὁμόρφηνα, ἀσχημαίνω-ἀσχήμηνα, βαραίνω-ἐβάρυνα, μακραίνω-ἐμάκρυνα, ἀπαλαίνω-ἀπάληνα, βαθαίνω-ἐβάθηνα, ἀκριβαίνω-ἀκρίβηνα³, αὐξαίνω-αὐξησα, ἀρρωσταίνω-ἀρρώστησα, βλασταίνω-ἐβλάστησα, σωπαίνω-ἐσώπασα, προφταίνω-ἐπρόφτασα, χορταίνω-ἐχόρτασα κλπ., φουραίνω-ἐφύραξα κλπ., ἀνεβαίνω-ἀνέβηκα, σταίνω(στένω)-ἔστεσα κλπ., λαβαίνω-ἔλαβα, μαθαίνω-ἐμαθα, τυχαίνω-ἔτυχα, παθαίνω-ἔπαθα⁴.

23

16. Τὰ συνηρημένα τῆς καθ' ἡμέραν συνηθείας νὰ γράφονται ἐπὶ τὸ ἀπλού-

¹ Ἐχομεν ἤδη τὸ ἀρχαῖον μελανόμματος εἰς τὸν Φαῖδρον τοῦ Πλάτωνος.

² Αἱ ἐπιδράσεις τῶν ρημάτων τούτων εἰς -αίνω (-ένω) ἐπ' ἄλλα καὶ οἱ ἀναλογικοὶ σχηματισμοὶ αὐτῶν εἶναι τόσον συχνοὶ καὶ περίπλοκοι, ὥστε δυσχερέστατα θὰ κατορθώσῃ τις νὰ κατατάξῃ αὐτὰ καθ' ὠρισμένον σχῆμα καὶ τάξιν μὴ ἐπιδεχομένην ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ὀρθοῦ αὐτῆς. Φοβοῦμαι ὅτι καὶ ἐπιμελὴς περὶ τῶν ρημάτων τούτων μονογραφία (ἢ ὁποῖα μάλιστα ἀξίζει πολὺ τὸν κόπον) θὰ ἄφινε πολλὰς ἀμφιβολίας καὶ πολλῶν ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀνευρεθῆ ἐρμηνεῖα γενικῶς ἀποδεκτὴ.

³ Ὅσα προέρχονται ἐξ ἐπιθέτου εἰς -υς (ἢ ἀναμφισβητήτως ἐπλάσθησαν ἀναλογικῶς κατὰ τοιαῦτα συγγενῆ πρότυπα) γράφονται εἰς τὸν ἀόριστον διὰ τοῦ υ, (-υνα), τὰ ἄλλα διὰ τοῦ η, (-ηνα). Τιθεταὶ οὕτω μία ἀρχή, τὴν ὁποῖαν καλὸν εἶναι νὰ ἀκολουθήσουν καὶ ὅσοι τυχόν θὰ ἐπεχειροῦν νὰ ἐξετάσουν τὸ ζήτημα μὲ περιορισμένην ἀντίληψιν.

⁴ Δὲν πρέπει νὰ συγχέωνται ἀλλὰ πρέπει μάλιστα ἰδιαίτερος νὰ διαστέλλωνται ἀπὸ τούτων τῶν εἰς -αίνω (μὲ αι) ρημάτων τά: φέρνω, στέλω, σπέρνω, δέρνω, παίρω (ἐπαίρω, ἀόρ. ἐπῆρα -πῆρα), σέρνω, φέλω, γέρνω, κττ. τὰ ὁποῖα ἔχουν ὅλως διάφορον ἀρχήν.

στερον: ἀγαπιούμαι-ἀγαπιέμαι -ιέσαι -ιέται κλπ. (ἂν καὶ συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴν των οἱ τύποι αὐτοὶ ὤφειλον νὰ γράφωνται ἀγαπειούμαι ἢ ἀγαπειέμαι -ἀγαπειέσαι -ἀγαπειέται κλπ.).

17. Νὰ προπερισπῶνται τὰ δημωδέστερα ἀκοῦμε, τρῶμε, φταῖμε—ἀκοῦτε, τρῶτε, φταῖτε κλπ., ἀφῆστε, κλεῖστε, ψῆστε κλπ. (ἀντὶ τῶν ἀκούμε=ἀκούομεν, τρώμε=τρώγομεν κλπ. ἀφήστε=ἀφήσατε κλπ.). Διαφυλάττεται οὕτω σχετικὴ τις ὁμοιότης ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ ρήματος (προβλ. ἐλάτε, στεκάτε, βρῆτε, ἀνεβάτε, τρεχάτε κλπ., ἂν καὶ ἔχωμεν καὶ τὸ πέ[σ]τε καὶ δέ[σ]τε, ἀλλ' ὁ τόνος ἐδῶ εὐρίσκεται ἐπὶ καθαρῶς βραχέος φωνήεντος).

18. Τὰ νέα καὶ δημωδέστερα σύνθετα, τῶν ὁποίων τὸ δεύτερον συνθετικὸν ἀρχίζει ἀπὸ ρ, τὸ δὲ πρῶτον συνθετικὸν λήγει εἰς βραχὺ φωνήεν, νὰ γράφωνται δι' ἐνὸς ρ: ἀσπρόρουχα, συχροιωτῶ, κακοραμμένος, καλοραμμένος, φραγοράφης (ἀλλὰ μᾶλλον ἐμποροράφης), καλορίζικος, μισοραμισμένος κλπ.

19. Νὰ γράφωνται γύρω (ἀντὶ γύρο), γύρω-γύρω (γύρου-γύρου), τριγύρω (ἐσχηματίσθη κατὰ τά: ἐπάνω, κάτω, ἔξω). Καλὸν ὅμως ἴσως εἶναι νὰ διατηρηθῇ ἢ εἰσαχθῇ γενικώτερον ἢ γραφὴ τῶρα (ἀντὶ τῶρα ἢ τόρα), ὅπως ἀπαιτεῖ ἢ φανερὰ ἐτυμολογία του (τῇ ὥρα)¹ καὶ συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω § 20.

20. Τὰ ἐκ τῶν νεοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν παραληφθέντα ἢ παραλαμβανόμενα καλὸν εἶναι νὰ γράφωνται ὅσον τὸ δυνατὸν ἀπλούστερον (ἤτοι ἄνευ πιστῆς ἀποδόσεως τῆς ξένης ὀρθογραφίας των): κοπέλα, καπέλο, κορδέλα, βιολέτα, ὀμελέτα, ὀπερέτα, τρομπέτα, Ἀννέτα κλπ. (ἀντὶ τῶν μετὰ διπλοῦ: -έλλα -έττα) κλπ.²

¹ Τὸ ἑλλην. τῶρα εἶναι ἀπλοῦν (καὶ ὡς πρὸς τὴν γραφὴν) παραβαλλόμενον π. χ. πρὸς τὰ ποικιλώτατα στάδια καὶ τὰς ποικιλωτάτας διαμορφώσεις καὶ γραφάς, τὰς ὁποίας ἔσχε τὸ γερμαν. jetzt (=τῶρα). Ὁ βουλόμενος δύναται νὰ ἀναγνώσῃ τὰ περὶ τούτου προχείρως εἰς τὸ Λεξικὸν τῆς Γερμανικῆς γλώσσης τοῦ HERMANN PAUL ἢ τοῦ FR. KLUGE.

² Περὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης ἔχω δισταγμούς τινας, ἂν πρέπη οὕτω νὰ γράφωνται, ἐλπίζω διὰ τοῦτο νὰ ἐξετάσω προσεχῶς καὶ ἰδιαιτέρως τὸ ζήτημα τοῦτο. Καὶ αἱ νεώτεροι εὐρωπαϊκαὶ γλώσσαι παραλαμβάνουσαι δάνεια ἢ μία παρὰ τῆς ἄλλης διαφυλάττουσι συνήθως τὴν ξένην ὀρθογραφίαν. Ἐσχάτως μόνον παρετηρήθησαν ἐν Γερμανίᾳ ἀπόπειραι γραφῆς οἷα αἱ Büro (bureau), Frisör (friseur) κλπ. κατὰ φωνητικὴν ἀπλῶς μεταγραφὴν. Τὸ πνεῦμα ἄλλως τε ἢ ἡ φύσις τῆς γλώσσης ἡμῶν δὲν ἀνέχεται εὐκόλως ξενογλώσσους ἐννοιῶν κυρίως (ἀλλὰ καὶ πραγμάτων) λέξεις, ἀλλὰ ζητεῖ πάντοτε τὴν μετ' ἑλληνικὰς γλώσσας ἀπόδοσιν τῶν ἐννοιῶν τούτων προβλ. ὄπερα—μελόδραμα, gummī (κόμμι) ἐλαστικόν (λάστιχο), λίστα—κατάλογος, τιμολόγιον, κτλ. (Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ ξενογλώσσων ὀνομασιῶν πραγμάτων ὡς π. χ. κῶδιξ, πρῆγκιπ, βαρῶνος, κακάο, φράγκο, κανιόνιον, στέπλαι κτλ.). Ἰδιαιτέρον κεφάλαιον ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ εἶναι τὸ τῶν ὕβρων καὶ προπηλακισμῶν, τὸ ὅποιον καὶ ἱστορικῶς καὶ γλωσσικῶς καὶ ψυχολογικῶς εἶναι ἄξιον ἰδίως μελέτης. Δι' ἡμᾶς ἄλλωστε καθιεροῦντας τὴν ἀνωτέρω ἀπλοποίησιν ὑπάρχει ὁ κίνδυνος συγχύσεως καὶ ἡ δυσκολία διπλῆς ἀπομνημονεύσεως, ὅτι δηλαδή ὁ μαθητὴς πρέπει νὰ ἐνθυμῆται ὅτι ἑλληνιστὶ θὰ γράφῃ καπέλο, ὀμελέτα, ὀπερέτα καὶ εἰς τὰς ξένας γλώσσας capello, omelette, opérette κλπ. Περὶ τούτων διαλαμβάνει καὶ ὁ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΙΔΗΣ, Ἡ Ὄρθογραφία μας, σ. 36 ἔξ.

24 Ζ'. — Αἱ λέξεις :

α'. *που*, τὸ μὲν ὡς ἐρωτηματικὸν ἐπίρρημα περισπώμενον : *ποῦ*, τὸ δὲ ὡς ἀναφορικὴ ἀντωνυμία πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρω ὀξυτονούμενον : *πού*.

β'. *πως*, τὸ μὲν ὡς ἐρωτηματικὸν ἐπίρρημα πῶς, τὸ δὲ ὡς εἰδικὸς σύνδεσμος χρησιμοποιοῦμενον πρὸς διαστολὴν τοῦ προηγουμένου πῶς.

γ'. μονολεκτικῶς θὰ γράφονται τὰ : *ἐνῶ*, *ἀφοῦ*, *καθότι*, (πρβλ. καὶ *διότι*) *προτοῦ*, *μολονότι*, *μολαταῦτα*, *ἄραγε*, *δηλαδή*, *διατί*, *καθόσον*, *ἐφόσον*, *ἀφότου*, *δηλονότι*, *διόλου*, *ἐπίσης*, *ὄσπου*. Τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα : *ἀπαλλοῦ*, *ἀπαντοῦ*, *ἀπεκεῖ*, *ἀποπάνω*, *ἀποκάτω*, *ἴσαμε*, *παραπάνω*, *παραπέρα*, *ἀποποῦ*, *ἀπόπου* κλπ.

Θὰ γράφονται κατ' ἐκθλιψιν : *τ' ἀμπέλι*, *τ' ἀρνί*, *τ' ἀστέρια*, *τ' ἀντρός μου* κλπ. (καὶ οὐχὶ κατὰ κρᾶσιν : *τὰμπέλι*, κλπ.).

Κατ' ἀφαίρεσιν θὰ γράφονται (καὶ ὄχι κατὰ κρᾶσιν) : *τό 'γραφα*, *τό 'καμες*, *τό 'πα* κττ.

'Ανευ κορωνίδος θὰ γράφονται τὰ ἐξῆς : *κανένας*, *κάποιος*, *κάποτε*, *κάτι*, (ἀντὶ τῶν : *κάνενας*, *κᾶποιος*, *κᾶτι*) κλπ.

25 Η'. — Εἰς μερικὰς καταλήξεις ὑπάρχει ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὴν γραφὴν ἢ ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν¹.

1. -άκος (μὲ ὀξεῖαν), *κηλάκος*, *γεροντάκος*, *δασκαλάκος* κττ.

2. *ᾱς*, μεταγενέστερα προσηγορικὰ τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπῶνται : ὁ *ἀβγουλάς* (ἀυγουλάς), ὁ *βρακάς*, *γαλατᾶς*, *γλωσσᾶς*, (ὀ)δοντᾶς, *κεφαλᾶς*, *κοσκινᾶς*, *κεραιᾶς*, *κτενᾶς*, *νερουλάς*, (ὠ)ρολογᾶς, *σιδερεῶς*, *σταφυλάς*, *φαγᾶς*, *φωνακλᾶς*, *ψαρᾶς*, *ψωμᾶς* κττ.²

3. -εᾶς βλ. κατωτέρω -ιάς.

4. -ειδερός, *ἀσπρειδερός*, *μανρειδερός* κλπ.

26 5. -ιάς, *βοριάς*, *νοτιάς*, *βασιλιάς*, *φοριάς*, *χαλκιάς* κτλ. (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ ἀρχαῖα εἰς εὐς).

6. -ούλα, *καρδούλα*, *μαννούλα* κτλ. (τὸ ἔτυμολογικῶς ὀρθὸν θὰ ᾤτο -ούλλα).

7. -ούλης, *θεούλης*, *μικρούλης*, *χοντρούλης* κττ.

8. -ουλός, *βαθουλός*, *μακρουλός*, *νερουλός*, *παχουλός* κτλ.

9. -ούρα, *σκο(υ)τούρα*, *φαγούρα* κτλ.

¹ Σύντομον ἐπισκόπησιν τῶν νεοελληνικῶν καταλήξεων ἔδωκα εἰς τὰς σελίδας 157-166 τῆς Γερμανιστὶ ἐκδοθείσης μικρᾶς Γραμματικῆς τῆς Νεοελληνικῆς δημοτικῆς γλώσσης (Sammlung Göschen, ἀριθ. 756, εἰς τὰς σ. 157-166). Ἐν τῇ παρουσίᾳ μελέτῃ παραδέχομαι ἀποποιήσεις τινὰς, αἱ ὅποῖαι μοῦ φαίνονται ἀναγκαῖαι.

² Τῶν εἰς -ας τούτων ἢ προέλευσις δὲν ἔχει ἀκόμη ἀκριβῶς καθορισθῆ. Ἐλπίζω προσεχῶς νὰ ἀποδείξω τὴν ἄμεσον αὐτῶν συγγενεῖαν καὶ συνοχὴν πρὸς τὰ ἀρχαῖα παρωνυμια (Βραχᾶς, Ψακᾶς, Σιμᾶς, Χιλᾶς, Λαβᾶς, Φρυνᾶς, Χρεμᾶς κττ.)

10. -ωπός, ἀγριωπός, σκοτεινωπός κτλ.

11. Σημείωσε καὶ τὰ ἐξῆς :

α'. -ῆς : καταμεσῆς, μεσουρανής, μεσοστρατιῆς (ὄλα κατὰ τό: κατά γῆς).

β'. -ίς : ἐνωρίς, μεσημερίς ἀλλὰ ἀποβραδύς (μὲ υ)¹.

Γὰ ἀνωτέρω σημειωθέντα ἐλπίζω νὰ παράσχωσι βοήθειάν τινα εἰς τοὺς θέλοντας νὰ γράψωσι τὴν δημωδестέραν ἢ καὶ ἀπλουστέραν γλῶσσαν, ἥτις, ὅσον ἀπλῆ καὶ ἂν εἶναι περιέχει πάντοτε ἀπειρίαν λέξεων καὶ συντάξεων τῆς ἀρχαίας γλώσσης, μετὰ μικρῶν μόνον ἀλλοιώσεων ἢ καὶ ἐντελῶς ἄνευ μεταβολῶν. Εἶναι διὰ τοῦτο ἡ νεωτέρα ἡμῶν γλῶσσα, ὑπὸ γενικωτέραν θεωρουμένη ἀντίληψιν, ἡ πολυτιμοτάτη καὶ ἐπιζήλοτάτη κληρονομία, τὴν ὁποίαν παρελάβομεν παρὰ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων οἱ νεώτεροι τῆς Ἑλληνικῆς γῆς κάτοικοι.

A.—ΠΙΝΑΞ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ*

— ἀδες, -ᾶδες κατάλ. οὐσιαστ. ὄνομ. πληθ.	— εσα ἀορίστου κατάλ. 22.
22 ἀρ. 14.	— ηκα ἀορίστου κατάλ. 22.
— αῖνω ρημ. κατάλ. 22.	— ηγα ἀορίστου κατάλ. 22.
— ἀκος κατάλ. οὐσιαστ. ὑποκορ. 25.	— ῆς κατάλ. ἐπιρρημάτων 27.
— ανα κατάλ. ἀορίστου 22.	— ης κατάλ. τῶν παλαιότερων εἰς-ιος-εἰος
— ἄνος κατάλ. ὄνομ. 10 ἀρ. 9.	καὶ ὑποκορ. εἰς -- ακι 20 ἀρ. 6.
— ἀξα ἀορίστου κατάλ. 22.	— ησα κατάλ. ἀορ. 22.
ἀριθμητικὰ 20 ἀρ. 4.	— ῆσιος ἐπιθέτων κατάλ. 10 ἀρ. 10.
— ᾶς κατάλ. οὐσιαστ. 25.	— ι κατάλ. οὐσιαστ. 21 ἀρ. 7.
— ασα ἀορίστου κατάλ. 22.	— ιὰ προῆλθεν ἐκ τοῦ — εὰ (αἰά) 21 ἀρ. 10.
— ᾶτα καταλ. τοπωνυμ. 9.	— ιὰς κατάλ. ὄνομ. 26.
— ᾶτος — ᾶτον καταλήξι. οὐσιαστ., κτλ. 9	— ινος - ινα - ινον κατάλ. ὄνομ. 7.
ἀφαίσεις 24.	— ἴνος κατάλ. οὐσιαστ. 7.
δίφθογγοι αυ, ευ, ηυ 9 ἀρ. 7	— ινός κατάλ. δηλωτ. χρόνου 7, 22 ἀρ. 12
— εὰ (αἰά) κατάλ. ὄνομ. φυτῶν 21.	— ἰζω κατάλ. ρημάτων.
— εὰς κατάλ. οὐσιαστ. 25.	— ἰς ἐπιρρημάτων κατάληξις 27.
— εἰδερὸς ἐπιθέτων κατάλ. 25.	κρᾶσις 24.
ἐγκλίσις τόνου. 17.	μετοχῆς συνηρημ. τονισμός 4.
ἐκθλιμῆς 24.	ὄνομαστικὴ προελθοῦσα ἐκ τῆς ἐν. αἰτιατ. 3.
ἐπιρρήματα εἰς-ω 23 ἀρ. 19, — εἰς-ῆς 27, —	ὀνόματα ἐκ ξένων γλωσσῶν 23 ἀρ. 20.
παραθετικά 15 — εἰς-ίς 27.	ὀρθογραφία ἱστορικὴ 3, — ὀνομάτων ἐκ ξένων

¹ Παρατηρῶ ἐνταῦθα ἐν παρόδῳ ὅτι ἡ γενικὴ σχεδὸν πλέον χρῆσις ἐπέβαλεν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ὀμιλουμένην καὶ ἐν πολλοῖς καὶ εἰς τὴν γραφομένην γλῶσσαν πολλοὺς ἀπλουστέρους τύπους, ὅπως π. χ. Βιέννη (οὐχὶ Βιέννα) χειροῦργος (οὐχὶ χειρουργός), δεχθῆτε (οὐχὶ δέχθητε) ἀναπανθῆτε, καὶ τὰ ὅμοια, νὰ γράψετε, νὰ λάβετε κτλ. (οὐχὶ: νὰ γράψητε, κτλ.). Περὶ τῆς γραφῆς του καλῶς τον ἢ καλὸ στόν (καλῶς τον τὸν Γιάννη ἢ καλὸ στόν Γιάννη) ἐλπίζω νὰ γράψω προσεχῶς ὀλίγα τινά.

* Αἱ παραπομπὰὶ γίνονται εἰς τὰς ἐν τῷ περιθωρίῳ παραγράφους.

- γλωσσῶν 23 ἄρ. 20, — οὐσιαστ. παλαιότερον ληγόντων εἰς-ιος-ειος καὶ ὑποκορ. εἰς-ακι 20 ἄρ. 6, — τριτοκλίτων εἰς-ις γεν.-εως 20 ἄρ. 5.
- οὐλα-οὐλης-ουλὸς παραγ. καταλ. ἐπιθ. 26.
- οὐρα παραγωγ. κατάλ. οὐσιαστ. 26.
- παραθετικά ἐπίθετα 5, 15, 21 ἄρ. 9, — ἐπιρρήματα 15.
- πούλος-πούλον παραγωγ.καταλ.οὐσιαστ.11.
- ρ ἐν ἀρχῇ λέξεως 19 ἄρ. 1, — ρ ἐν μέσῳ λέξεως 23 ἄρ. 18.
- ρήματα εἰς-αῖνω ἄρ. -ανα, υνα, (ηνα), -ασα, -αξα, -ηκα, εσα 22 — εἰς αω 20 ἄρ. 2, — εἰς ἴζω-ύζω 8 ἄρ. 3, — εἰς-ώνω 16 — συνηρημένα 23, — σχηματισμός τῶν χροῶν 5, 8 ἄρ. 4-5.
- ρηματικοὶ τύποι μετὰ τοῦ νά 19.
- συλλαβισμός 17-18.
- συνίζησις 8 ἄρ. 6.
- υ κατάλ. οὐσιαστ. 21 ἄρ. 8.
- υνα (-ηνα) ρημ. κατάλ. ἄρ. 22.
- ὑπογεγραμμένη (τήρησις) 19 ἄρ. 3.
- ὅς ἐπιθετ. κατάλ. 15.
- ὄνω ρήματα 16.
- ὡπὸς ἐπιθέτων κατάλ. 26.

B.—ΠΙΝΑΞ ΛΕΞΕΩΝ

ἀβγατίζω 13	ἀκριβαίνω 22	ἀπαλλοῦ 24	ἀσχίμηνα 22
ἀβγὸ(ν) 12	ἀκρίβηνα 22	ἀπαυτοῦ 24	αὐλάκι 10
ἀβγουλᾶς 12, 25	ἀκρίδες 4	ἀπεκεῖ 24	αὐξαῖνω 22
ἀβγουλᾶτα 9	ἀκτῖνες 4	ἀπιδιά 21	αὔξησα 22
ἀγαθότερος 5	Ἄλαβᾶνος 10	ἀποβραδὺς 27	ἀφεθῆ (ἔχω) 13
ἀγαπάω 19	ἀλέτρι 10	ἀποπαίδι 10	ἀφέθηκα 13
ἀγαπιέμαι-σαι 23	ἀλεύρι 10	ἀποκάτω 24	ἀφέθην 13
ἀγαπιοῦμαι 23	ἀλμυρὸς 3	ἀποπάνω 24	ἀφειμένος 13
ἀγαπῶντας 4	ἀμαξηλάται 4	ἀπόπου 24	ἄφες 13
ἀγγελούδι 10	ἀμμοκονία 6	ἀποποῦ 24	ἀφῆκα 13
ἀγελάδες 22	ἄμμος 6	ἄρά γε 24	ἄφησα 13
ἀγιάζω 3	ἀμιουδιά 6	ἄραπίνα 7	ἀφήστε 23
ἀγίασμα 3	ἀμυγδαλᾶτος 9	ἄρματώνω 16	ἀφότης 24
ἀγιόκλημα 15	Ἄναγνωστόπουλος 11	ἄρμύρα 3	ἀφοῦ 24
Ἄγιος 3	ἀναπανθῆτε 27 σημ. 1	ἄρμυρὸς 3	ἀφρᾶτος 9
ἀγιωσύνη 5	ἀνασαινω 22	ἄρραβῶνας 3	ἀφρίζω 8
ἀγριωπὸς 26	ἀνεβαίνω 22	ἄρρωσταίνω 22	ἀφτὶ 12
ἀδελφᾶτον 9	ἀνέβηκα 22	ἄρρώστησα 22	ἀφώρισα 5
ἀδελφοσύνη 5	Ἄνέτα 23	Ἄρτοτίνα 7	ἄγλαδιά 21
Ἄδριανοπολίται 4	ἀνταμώνω 16	ἀρχύτερα 15	ἀχνίζω 8
Ἄδριτσᾶτα 9	ἀντικρινὸς 22	ἄς 13	ἀψίδες 4
ἀθροίζω 8	ἀντικρύζω 8	ἄσε 13	ἀψὺς - ἀψὺν 15
ἀθῶος 20	Ἄντωνης 20	ἄσμα 20	
Αἰκατερίνα 7	ἀνάγι 21	ἀσπριδερός 25	βαθαίνω 22
ἀκουμβῶ ἥ-μπῶ 11	ἄξινα 7	ἀσπρίζω 8	βαθουλὸς 26
ἀκοῦμε, ἀκοῦτε 23	ἀπαλαίνω 22	ἀσπρόρουχα 23	βαλβίδες 4
Ἄκραγαντῖνος 7	ἀπάληνα 22	ἀσχημαίνω 22	βαραίνω 22

βαρβάτος 9	γλύφω 13	ἐβάθυνα 22	ἐρριχνα 5
βαρκάρης 20	γλωσσᾶς 25	ἐβάρυνα 22	ἐρυθρῖνος 7
Βασίλης 20	γογγύζω 8	ἐβλάστησα 22	ἔσβησα 14
βασιλιάς 26	γραῖα 4	εἶμαι 8	ἔστεσα 22
Βελεστίνον 7	γραίνα 22	εἶμαι (θά) 8	ἐσνήθισα 13
Βιέννη 27 σημ. 1	γραμμένος 6	εἴμεθα 8	ἐσώπασα 22
Βίκτωρ - Βίκτωρος 11	γράφετε (νὰ) 27 σημ. 1	εἶναι 8	ἐτραύησα ἢ ἐτραύηξα 14
βιολέτα 23	γράφει (ἔχω -εις -ει) 8	εἶναι (θά) 8	ἔτυχα 22
βλασταίνω 22	Γρηγοράκης 20	εἶσαι 8	εὐθυμότερος 5
βοριάς 26	Γρηγόρης 20	εἶσθε 8	εὐθῦναι 3
βουλευτῖνα 7	γυναῖκα 3	ἐκόντηνα 22	εὐφραίνω 22
βολίδες 4	γύρω 23	ἔλαβα 22	εὐψυχότερος 5
βουνήσιος 10	γύρω-γύρω 23	ἐλαφῖνα 7	ἐφεινός 7
βραδινός 22		ἐλαφρὺς 15	ἔφθειασα 14
βράδου - βράδουα 21	δαδι 20	ἔλθει (ἔχεις) 8	ἐφόσον 24
βραδυά 21	δάκρυ 21	ἐλιά 21	ἐφτώχανα 22
βραδυάζει 21	δακρύζω 8	ἐμάκρυνα 22	ἐφτώχηνα 22
βρακᾶς 25	δανείζω 8	ἐμαράθηκα 22	ἐφύραξα 22
βρίσκω 6	δασκαλάκος 25	ἐμάρανα 22	ἐχαιρέτισα 14
βρύση 20	δέρνω 22 σημ. 4	ἐμαράνθην 22	ἐχίνος 7
Βυτῖνα 7	δεσποτάτον 9	ἔμοιαζα 5	ἐχόρτασα 22
	δέ[σ]τε 23	ἐμποροράπτης 23	
γαλανομάτης 22	δεχθῆτε 27 σημ. 1	ἐντιμότερος 5	ζαλιζω (-ομαι) 8
γαλατᾶς 25	δηλαδή 24	ἐνῶ 24	ζεσταίνω 22
γαλοπούλα - πουλον 11	δηλονότι 24	ἐνωρὶς 27	ζευγῖται 4
Γαργαλιάνοι 10	Δημόπουλος 11	ἐξήντα 20	ζητάει 19
γεμάτος 9	δηνᾶρι 10	ἔξω 23	
γεράκι 10	διαβάται 4	ἐξώρισα 5	ἦμεθα 8
γέρνω 22 σημ. 4	διάβολος 8	ἐορτή 8	ἦμην 8
γεροντάκος 25	διατὶ 24	ἔπαθα 22	ἦμπορέσει (ἔχω) 13
Γερουλᾶνος 10	διᾶττοντες 20	ἐπάνω 23	ἦμπόρου 13
γεφύρι 10	δικτάτωρ - ωρος 11	ἐπάχυνα 22	ἦμπορῶ 13
γαίνω 22	δικτατωρία 11	ἐπῆρα 14	ἦξεύρω 13
γίνης-η (νὰ) 19	διόλου 24	ἐπικινδυνότερος 5	ἦσαν 8
γλειμμένος 13	διπλώνω 16	ἐπίσης 24	ἦσθε 8
γλείφω 13	δίχτυ - δίχτυα 21	ἐπισκεφθῆ (ἔχουν) 8	ἦσκιος 15
γλίνα 7	δοντᾶς 25	ἐπιτηδειότερος 5	ἦσο - ἦτο 8
γλιστρῶ 13	δουκᾶτον 9	ἐπλήθυνα 22	ἠῦρα 6
γλυκαίνω 22	δραῖμα 3	ἐπρόφτασα 22	
γλυμμένος 13	δραῖσις 3	ἔρραπτον - ἔρραψα 5	θανῆ 21
γλυτωμένος 13	δυναμώνω 16	ἔρριξα 5	θειάφι 12
γλυτώνω 13		ἔρριπτον - ἔρριψα 5	θειούλης 26

θερινός 7	κατῶγι 21	κοιτόπιτα 12	λημέρι 12
θερμαίνω 22	κατώρθωνον-ωνα 5	κοιτόπουλον 11	λημεριάζω 12
θερμίδες 4	κατώρθωσα 5	κουφαίνω 22	ληστής 20
θύμα 3	καφ(φ)ετύ 15	κουζίνα-γεν. κουζίνας 7	ληστοφυγόδικος 20
θυμώνω 16	κείτομαι 13	κουκλί 6	Λιβιεράτος 9
θυρίδες 4	κελαηδῶ 15	κουνούπι 10	λιγαίνω 22
	κελαρύζω 8	κουράτωρ, -ωρος 11	λιμνήσιος 10
ιατρός 8	κελλάρι 10	Κουρουπάτα 9	λουλούδι 10
ιερωσύνη 5	κελλι 10	κρεβατίνα 7	λύπαι (λύπες) 3
ἴσαμε 24	κενώτερος, -ώτατος 21	κρίνε 6	
ἰσχυρότερος 5	κερατᾶς 25	κρηπίδες 4	Μαζαρακάτα 9
	κηλίδες 4	κρήμα 3	μαζι 13
καημένος 12	κηπάκος 25	κρίσις 3	μαθαίνω 22
καθαρουσιᾶνος 10	κινίνο(ν) 7	κρυαίνω 22	μακεδονήσι(ον) 10
κακάω 23 σημ. 2	κλειστε 23	κτενᾶς 25	μακραίνω 22
καθόσον 24	κληρονομιά 8	κτίζω 8	μακρουλός 26
καθότι 24	κλητήρας 3	κτιριολογία 21	μακρὺς 15
κακοραμμένος 23	κλίμα 3	κτίριον 21	μακρύτερος-ύτερα 15
καλιφᾶτον 9	κλίνε 6	κυβέρνηση -ησης 20	μαλώνω 16
καλοκαιρινός 7	κλίσις 3	Κυκλαδῖται 4	μαννάδες 22
καλοραμμένος 23	Κοζανίται 4	κῦμα 3	μαννούλα 26
καλορίζικος 23	κόκκαλο(ν) 9	Κυριακόπουλος 11	μαντήλι 10
καλύτερος 15	κοκκινάδι 6	κῦρος 3	μαντολίνο(ν) 7
καλωσύνη 5	κοκκινίζω 6	κῶδιξ 23 σημ. 2	μαξιλλάρι 10
κανένας 24	κόκκινος 6	κωφαίνω 22	μαραίνω-ομαι 22
καντώνιον 23 σημ. 2	κόκκος 6	κωμωδία 20	μαραμμένος 6
καπέλο 23	κομιτᾶτον 9	Κωνσταντῖνος 7, 11	μαρίδες 4
καπετᾶνος 10	κομμάτι 6	Κωνσταντινοπολίται 4	Μαρίνα γεν. Μαρίνας
κάποιος 24	κομμάτια 8	κωστήζω 11	Μαρινᾶτος 9
κάποτε 24	κομματιάζω 6	κῶστος 11	μαρούλι 10
καρδούλα 26	κομμένος 6		μαυρειδερός 25
καριοφίλι 12	κόμμι 23 σημ. 2	λαβαίνω 22	μαυρομαμάτης 22
καρκίνος 7	κονταίνω 22	λάβετε (νά) 27 σημ. 1	μαχαίρι 10
κατακλύζω 8	Κοντογουρᾶτα 9	λαβράκι 10	μεγαλουσιᾶνος 10
Καταλᾶνος 10	κοπέλα 23	λάδι 20	μεγαλύτερος 15
καταμεσῆς 27	κορακῖνος 7	λάκκος 6	μεγαλώνω 16
κατεργάρας 20	κορδέλα 23	λαμπάδες 22	Μεγαρίται 4
κάτι 24	Κορφιᾶτες 4	λανάρι 10	Μενιδιάτες 4
Κατίνα 7	κοσκινᾶς 25	λάστιχο 23 σημ. 2.	μεσημερίς 27
κατορθώσει (ἔχω) 5	κοτρώνι 10	Λατῖνος 7	μεσουρανής 27
κατορθωθῆ (εἶχε) 5	κότσυφας 12	λε(ι)μονιά 21	μεσοστρατής 27
κάτω 23	κοτσύφι 12	Λευκαδῖται 4	μετόκησε 20

μηλιά 21	ὁμορφάινω 22	ποθαίνω 22	σάκκος 6
μηνας 3	ὄπερέτα 23	πολίται 4	σαράντα 20
μικρούλης 26	ὄπλιται 4	πορτοκαλλιά 21	σβήνω 14
μισοραγισμένος 23	οὐρανὸν 15	ποταμήσιος 10	σενάτωρ-σενάτωρος 11
μῖσος 3		ποῦν 24	σέρνω 22 σημ. 4
μοιρολόγι 14	παγώνι 10	ποῦ 24	σημερινός 7
μοιρολογῶ 14	παθαίνω 22	πρᾶγμα 3	σιδερεῶς 25
μολονότι 24	παίρνω 22 σημ. 4	πραίτωρ-πραίτωρος 11	σιχάινομαι 14
μονοδιά 20	παλληκάρι 10	πρᾶξις 3	σκάλα 11
Μοραΐται (Μοραΐτες)	παντοτινός 7	πρασινάδες 22	σκαμμένος 6
μοσχαρήσιος 10	παίρων 14	πρᾶττε 6	σκνίπα 3
Μοσχάτο(ν) 9	Παπ(π)αδάκης 20	Πρεβεζιάνος 10	σκόνη 20
μοσχᾶτος 9	παλπᾶδες 22	πρῆγικη - ιπος 11, 23	σκοτεινός 7
Μουσουλμᾶνος 10	παραπάνω 24	σημ. 2	σκοτεινωπός 26
μουστάκι 10	παραπέρα 24	προβατίνα 7	σκουλήκι 10
μυῖα - μυῖγα 4	παραπονιάρης 20	προθυμότερος 5	σκο(ν)τούρα 26
μυρίζω 8	πᾶρε 6, 14	προῖκα 3	σμικρότερος 5
μυρωδάτος 9	πασχαλινός 7	προστάται 4	σουλτανάτον 9
	παχαίνω 22	προσφδιά 20	Σουλτᾶνος 10
ναρκώνω 16	παχουλός 26	προτοῦ 24	σουλτανίνα 7
νερουλάς 25	Πεζόπουλος 11	προφταίνω 22	σοφώτερος 5
νερουλός 26	πεισματάρης 20	πρωτευουσιᾶνος 10	σπανακόπιττα 12
νεότερος 5	πενήντα 20	προτεκτορᾶτον 9	Σπαρτιᾶται 4
νησίδες 4	Περικλίνα 7	πρωτύτερα 15	σπέρνω 22 σημ. 4
νίκαι 3	περικνημίδες 4	πτωχαίνω 22	Σπυρόπουλος 11
νοίκι 10	περιορίσει (ἔχω) 5	πυκνότερος 5	σταίνω (στένω) 22
νοικοκύρης 20	περιορισθῆ (ἔχω) 5	πώς 24	Σταματίνα 7
νοτιάς 26	περιώριζον - ιζα 5	πῶς 24	σταφίδα 3
νυφάδες 22	περιώρισα 5		σταφυλάς 25
	περιωρίσθην 5	ρᾶγα 3	σταχτὸν 15
ξεθυμαίνω 22	περιωρισμένος 5	ραμμένος 6	σταχτὺς 15
ξεραίνω 22	περνώντας 4	ραφτᾶδες 22	στάχυ-στάχυα 21
ξέρω 13	περπατώντας 4	ρέκτωρ - ρέκτωρος 11	στέλνω 22 σημ. 4
ξηρότερος 5	πέ(σ)τε 23	ρῆγας 3	στένω 22
ξηραμμένος 6	πικραίνω 22	ρηγάτον 9	στενώτερος 5
ξίδι 10	πίλος 3	ρίγος	στενώτερος-στενώτατος
ξυπάζω - ομαι 14	πίττα 12	ρίχνω 5	στέππαι 23 σημ. 2. [21
ξυράφι 10	πληθαίνω 22	ρολογάς 25	στεφανώνω 16
	πληρώνω 16	ρουάκι 10	στράτα 11
ὀνάδες 22	πλυθῆ (ἔχω) 8	ρῶγα 3	στρατῶνας 3
ὀμελέτα 23	πλυθῆς (νᾶ) 19		σuzziτησι - ησις 20
ὀμώνω 16	πλῦνε 6	σακκί 6	συμπεραίνω 22

συνάχι 12	τρομπέτα 23	φταΐμε 23	ψαλίδι 10
συναχωμένος 12	τρομπώνω 16	φταΐτε 23	ψαρᾶς 25
συναχώνω -ομαι 12	τρῶμε 23	φτειάνω 14	ψέλω 22 σημ. 4
συνηθίζω 13	τρῶτε 23	φτωχαίνω 22	ψηήνω 14
συνηθισμένος 13	τσάφλοιο(ν) 12	φυραίνω 22	ψηῆστε 23
συννεφιάζει 6	τυρόπιττα 12	φυτρώνω 16	ψηφίδες 4
σύννεφο(ν) 6	τυχαίνω 22	Φωκᾶτα 9	ψουνίζω 8
σῦρε 6	τῶρε (τῶρα) 23	φωνακλᾶς 25	ψυχραίνω 22
συγχορωτῶ 23	τωρινός 7	φωτιά 8	ψομάδες 22
σφήνα 3			ψομάς 25
σφραγίδες 4	ὑπουργίνα 7	χαιρειίζω 8	ψονίζω 8
σφρῆγος 3	ὑφαίνω 22	χαιρειίσει (ἔχω) 14	
σφύζω 8		χαιρειίσω (θά) 14	ῶδετον 20
σῶζω 20	φαγαῖς 25	χαιρετῶ 14	ῶδη 20
σωπαίνω 22	φαγί 21	χαλκιάς 26	ῶδηγουν 5
	φαγοῦρα 26	χαρίζω 8	ῶδηγοῦσα 5
ταξειίδι 10	φαρμάκι 10	χειρίδες 4	ῶκτιρα 20
Ταραντίνος 7	φέρνηω 22 σημ. 4	χειροῦργος 27 σημ. 1	ῶμίλου 5
Τεγεᾶται 4	φθειάνω 14	χέρια 8	ῶμοιάζα 5
τειάφι 12	φίδι 10	χῆνα 3	ῶμοιάζον 5
τεχνῖται, (τεχνῖτες) 4	φιλι 21	χλομός 13	ῶμοίασα 5
τιμιώτερος 5	φιλοφροσύνη 5	χοντρούλης 26	ῶμολόγουν 5
Τουρκομᾶνος 10	φιλῶντας 4	χορταίνω 22	ῶμόρφηνα 22
τραγουδῶντας 4	φκειάνω 14	χρήζω 8	ῶμοσα 16
τραγωδία 20	φλόμος 13	χριστιανοσύνη 5	ῶνόμαζα 5
τραπεζῖται 4	φορτώνω 16	χρυσάφι 10	ῶνόμαζον 5
τρεχᾶτος 9	Φραγκᾶτα 9	χῦμα 3	ῶνόμασα 5
τριάντα 20	Φραγκολεβαντίνος 7	χύνω 14	ῶσπου 24
τριανταφυλλῶ 15	φραγκοράφτης 23	χωράφι 10	
τριγύρω 23	φράκο 23 σημ. 2	χωριᾶτες 4	